

1975

АГИТАТОРДЫН
БЛОКНОДЫ №1

АГИТАТОРДЫН БЛОКНОДЫ

1 №
январь
1975 j.

КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын пропаганда
ла агитация бөлүгү

УЛУ ЖЕНҮНИН БАЙРАМЫНА БЕЛЕТЕНЕРИН ТЫНГЫДАР

Туулу Алтайдын ишкүчиле жаткандары КПСС-тин Төс Комитединин декабрьский (1974 j) Пленумынын жөбиле жаан јилбиркеп таныжып туру. СССР-дин ла РСФСР-дин Верховный Советтеринин бу јуукта өткөн сессияларынын материалдары ончобысты база сүүндирет.

Партиянын ла Башкарунын жөптөри ончо ишкүчиле жаткандарды эрчимдү ишке, тогузынчы бешжылдыктын калганчы жылынын задачаларын јенүлү бүдүрерине кычырат, иште ле жүрүмде жаан једимдерге оморкодот.

1975 жылдын албатыхозяйствeнный задачалары научный төзөлгөлү, оморды өйинен озо јенүлү бүдүрип, государствого планга үзеери чыгдыйы бийик көп продукция эдип табыштырар аргалар база барын ајаруга алар керек.

Башталып јаткан јагы јылда жаан задачаларды јагыс ла јенүлү бүдүрерине амадаар эмес, пландарды өйинен озо бүдүрип, төрөл ороонго планга үзеери продукция эдер ончо эп-аргаларды тузаланары, производственного берилген кажы ла салковойдон көп кирелте аларын јеткилдеери ончо партийный, советский ле хозяйственный организациялардын туура салбас задачалары болор, төс ајарузында турар учурлу.

КПСС-тин декабрьский (1974 j.) Пленумынын, СССР-дин ле РСФСР-дин Верховный Советтеринин сессияларынын jöптöри ишкүчиле jаткандар ортодогы элбек jартамалду иштин төс сурагы болор керек. Партиянын тургускан хозяйственный ла политический задачаларын кажы ла ишмекчиге, колхозчыга, служащийге jартап, оlorды бийик көдүрингилү иштеерине баштаары — бүгүнгү күннин задачазы.

Жыл божоп, бешjылдыктын калганчы jылы башталып jадаpда, өткөн jылдагы бүдүрген иштерди аjарулу шиндеп, болгон jедикпестерди jоголтып, тузаланбаган эп-аргаларды иште тузаланып, кажы ла коллектив, ишмекчи, колхозчы, специалист бойлорына бийик молjулар аларын jеткилдеер öй келди.

Партиянын Төс Комитединин jöбин ле Кычырузын бригадаларда, фермаларда, участоктордо, сменаларда, цехтерде — ончо кичинек ле jaан коллективтерде, партийный, профсоюзный, комсомольский организацияларда шүүжип, бийик молjулар алып, бешjылдыкты jенүлү божодорына ууландырган иштерди темдектеп алар керек.

Je 1975 jыл jaгыс ла бешjылдыктын калганчы jылы эмес. Ол советский албатынын Ада-Төрөл учун Улу jуудагы jенүзинин 30-чы jылдыгын байрамдайтaн jыл болуп jат. Быjыл jенүнин байрамы jaан учурлу болуп, ончо советский албатынын ла карындаштык социалистический ороондордын албатыларынын, телекейдеги нөкөрлөристин ле наjыларыстын байрамы болоры jарт. Онын учун ол jaан байрамга белетенери төс задачаларыстын бирүзи боло берди.

Элден ле озо jенүнин 30-чы jылдыгына белетеништи ончо улустын иштеги jедимдерин көптөдөрине ууландырар керек. Улу jенүнин байрамын кажы ла коллектив, кажы ла советский киж иште jакшынак jедимдерле уткуур учурлу.

Советский улустың Ада-Төрөлис, социализм ле коммунизм учун ат-нерелү тартыжып, улу јенү алганын темдектеп, бүгүңги амыр-энчү, социалистический ороныстың экономический ле коруланар ийде-күчин оңары тыңыдарына амадап, кажы ла кижиге, кажы ла коллектив эрчимдү иштееринде бир де алаңзу јок.

Оның учун Туулу Алтайда социалистический мөрөй, город-геройлорго учурлаган эрчимдү иштин вахталарына турары элбеп туру. Бу ишти городто, Майма, Турачак, Қан-Оозы ла өскө дө аймактарда јакшы тәзөгөндөр. Городтын кийим көктөөр фабрикасында, «Электробытприбор» заводто, Тондошкадагы комсомолдордон, јашөскүримнен тәзөлгөн коллективинде, бир кезек өскө дө предприятиелерде Ада-Төрөл учун Улу јууның геройларының ады-јолын бригаданың членине адап, олардың күндүк нормазын бүдүрери тәзөлгөн.

Майма аймакта эрчимдү иштин вахталарының озочылдарына беретен аңылу вымпелдер белетелген. Бу күндерде КПСС-тин Маймадагы райкомының пленумы өткөн. Оңдо Јенүнинг 30-чы јылдыгына учурлалган иштер керегинде Қызыл-Өзөктөги совхозтын парткомының отчедын уккандар. Парткомның качызы Р. Н. Нефедова бойының докладында совхоз ичинде байрамга учурлап өдүп турган иштер керегинде јилбүлү јетирү этти. Пленумда бу сурак аайынча куучын айткандар совхозтын партийный организациясында өдүп турган иштерди јарадып, бойларының коллективтериндеги байрамга белетениш керегинде ченемелдерин куучындадылар. Аймактын промышленный предприятиелеринде, совхозторында, школдорында, клубтарында ла өскө учреждениялеринде өдүп турган иштер керегинде КПСС-тин райкомының качызы нөк. Танкова Г. Д. элбеде куучындады.

Партияның райкомының пленумында мыңдый суракты шүүшкени јаан учурлу ла тузалу.

Јенүнинг 30-чы жылдыгына белетеништин экинчи жаан ууламјызы — элбек јон ортодо јартамалду ла культурно-массовый иштер өткүрери болуп јат.

Кажы ла партийный организацияда, јуртта ла коллективте байрамга учурлалган темалар аайынча лекциялар, докладтар, политбеседалар өткүрерин элбеде тözöör керек. Бу иштерди чокум өткүрерге аймак ичинде јартамалду иштердин бирлик күнин јөптөп алганы јакшы. Темдектезе, Кан-Оозы аймакта айдын кажы ла үчинчи четвергинде партийно-советский актив јурттар сайын атанып, лекциялар ла беседалар өткүрип, тематический мероприятиелерде туружат. Ондый ок бирлик күн Майма аймакта база јөптөлгөн.

Элбек јон ортодо јартамалду иштерди өткүреринде партиянын, комсомолдын, јуунын ла иштин ветерандарынын Советтери, «Знание» обществонын организациялары, райвоенкоматтар эрчимдү туружар ла баштанкайын көргүзер учурлу.

Културанын учреждениелери ле ишчилери комсомолдын комитеттериле кожо јүзүн-башка јилбүлү тематический иштер өткүрерин база јеткилдеер керек.

Јашöскүримди патриотический таскадарына Кан-Оозы аймакта өткөн «јуучыл мактын неделези» деген тематический цикл јакшы өтти. Ондый неделелер Шеба-лин аймакта öдöри белетелип јат. Културанын областной управлениези öскö общественный организацияларла кожо аймактар сайын агитпоезд ийерин белетеп туру.

Уренчиктерди, ончо јашöскүримди патриотический таскадарына областьтын үредүчилери бар ченемелин, билгирлерин ле күчин кысканбай, эрчимдү туружып турганын темдектеер керек.

Областьтын көп школдорында методический јакшы белетеп, эмоциональный бийик кеминде өткүрип турган тематический мероприятиелер öдöt.

Школдордын мындый ижин оног ары элбедип, үредүчилер жартамалду иштерге эрчимдү туружарын оног ары тыгыдар керек.

Женүнинг байрамына белетенер иштерде профсоюзный, комсомольский, спортивный ла ДОСААФ-тын организацияларынын ижин жарандырып, чокумдаар керек. Олордын ижинде чокум пландарла өткүрилген тематический мероприятиелер өдөр учурлу. Јашөскүримнинг технический үредүзин, спортивный маргаандар, ветерандарла туштажулар, туристический ле агитпоходтор, тематический кинокөргүзүлөр ле концерт-ойындар өткүрери ончо журттарда, ончо коллективтерде элбеде өткүрерин јеткилдеери — туура салбас задача.

Ада-Төрөл учун Улу јуудагы јенүнинг 30-чы жылдыгына белетенерининг үчинчи јаан учурлу ууламјызы— Ада-Төрөл учун јүрүмин бергендердин ады-јолын кереестеери, олордын билелерине ле јууда турушкандарга килемји эдери болуп јат.

Эмди кажы ла аймакта андый улустын списокторын тургузар иштер божогон. Райкомдордын ла райисполкомдордын каруулу ишчилери инвалидтердин айлына кирип, колхозтор ло совхозтор ажыра олордын билелерине болуш јетирип турулар.

Социальный јеткилдештинг органдары, медицинский учреждениелер јуунынг инвалидтерининг, фронтовиктердин су-кадыгы керегинде килемјини төс ајаруга алар учурлу.

Областьтын көп аймактарында ла журттарында Ада-Төрөл учун јүрүмин берген улустын ады-јолын кереестеерге мемориальный парктар, аллеялар, агаштар отургузып, памятниктер эдерин белетегилейт. Темдектезе, Ондой аймакта партиянын райкомы ла райисполком јууда турушкандардын, инвалидтердин айлына активтер ийип, олордын ижин, јадын-јүрүмининг айалгазын ајаруга алгандар. Майма, Кан-Оозы аймактарда ла

городто јуунын ветерандарынын слетторы өткөн. Өскө аймактарда ондый слеттор база белетелет.

Ада-Төрөл учун Улу јуудагы јенүнин 30-чы јылдытына белетенер иштер көндүгө берди. Бу иштин тебүзин јабызатпай, там тыгыдар керек. Јаан байрамга јетире јүк ле төрт ай артты.

Төрөлис учун улу тартыжуда турушкандарды күндүлөп, олардын ат-нерелү керектерин темдектеп тура, биске тылдагы иштеген улусты, үй улустын ла јашөскүримнин иштеги подвигин ундыырга јарабас. Олорды база ајаруга алып, улу јенүгө јетирген јөмөлтөзин темдектеер керек.

Бу јаан учурлу политический иштин айалгазын ла задачаларын партиянын горкомынын, райкомдорынын бюролорында, райисполкомдордо, комсомолдын райкомдорынын бюролорында, парткомдордо, баштамы партийный организацияларда чокум сурактарды шүүжерин јеткилдеер керек.

Советский албатынын улу јенүзине, јаан байрамына белетеништин једими чокум партийный башкартудан камаандузы јарт. Областьтын партийный, советский, хозяйственный ле общественный организациялары бу ишти төс ајаруга алып, улустын иштеги ле политический жүрүмдеги эрчимин көдүрип, КПСС-тин Төс Комитединин Кычырузына каруу эдип, бешјылдыктын калганчы јылынын пландарын өйинен озо бүдүрерин јеткилдеер деп иженип турус.

ЈИИТ ҮЙЕГЕ — ПАРТИЙНЫЙ АЈАРУ

Хозяйстводо ас чыгым чыгарып, көп кирелте алары, научно-технический өзүмди түргендеткенине төзөлгө-лөнип, производствонун тузалу болорун бийиктедери јанынан КПСС-тин XXIV съездинин тургускан задача-зы бистин обществонын эмдиги өйдөги өзүминде басты-ра партийный, профсоюзный, комсомольский организа-циялардын, советский ле хозяйственный органдардын төс учурлу хозяйственно-политический задачазы болуп јат. Эки системанын — социализмнин ле капитализм-нин экономический мөрөйинде кем јенү алары шак ла бу задачаны бүдүргенинен камаанду. Бу ок керек иш-күчиле јаткандардын материальный ла духовный не-келтелерин толо јеткилдеер коммунистический амадуга једерине јөмөлтө эдип туру.

Социалистический обществодо экономиканы өскүре-ри тегин ле амаду эмес, ол ишкүчиле јаткандардын јадын-јүрүмин, олардын иштеер, амыраар ајалгазын јарандырар, олардын эп-сүмезин ле ийде-күчин ончо јанынан өскүрер ле тuzаланар арга болуп јат. Комму-нистический партиянын турумкай өткүрип турган поли-тиказынын амадузы ла социализмнин төс учуры шак андый.

Бешјылдыктын төрт јылынын итогторы бу задача јенүлү бүдүп турганын керелейт.

Экономический өзүм эмди иштин арбынын бийик-теткени, научно-технический өзүмди түргендеткени, иш-теп турган ийде-күчтерди толо тuzаланганы, хозяйство-го чыгымдаган кажы ла салковой акчадан көп кирелте алганы ажыра јеткилдеп јат.

Бу јаан учурлу ла каруулу задачаны мынан ары
јенүлү бүдүрери јиит үйени ишке канайда белетеп ал-
ганынан камаанду болор.

Өзүп јаткан јаш үйени үредип, таскадары јанынан
сурактарга Коммунистический партия тынг ајару эдип
јат. Ол керегинде КПСС-тин XXIV съездинин јөптө-
ринде аңылу айдылган. Тынг өзүмдү социалистический
обществодо производстводо чүмдү техниканы, оборудо-
ваниени тузаланары түргөн өдүп, производствонун
кеми элбеп, јаранып јат. Онон улам производствонун
башкарарга, јап-јангы техниканы тузаланарга албаты
хозяйствого бийик квалификациялу специалисттер ке-
рек болуп јат. Шак ла онын учун өзүп јаткан јиит үйе-
ни марксистский көрүм-шүүлтелү, коммунистический
күйүн-тапту, культуразы бийик ле иштеңкей эдип таска-
дары сүрекей јаан учурлу сурактардын бирүзи боло
берди. Анчадала јашөскүримнин текши үредүзин, про-
фессиональный ла политический билгирин бийиктедерине,
моральный кылык-јангын, коллектив учун каруулу бо-
лорын, ишти сүүп, төрөл ороонынын мактулу револю-
ционный ла јуучыл керектерин тооп турганын тынгы-
дарына јаан ајару эдип, олар адалардын ла акалардын
баштаган керектерин онон ары улалтарын јеткилдеер
керек. Кажы ла баштамы, цеховой партийный органи-
зация, партийный группа, кажы ла коммунист јашөскү-
римнин идейный өзүмин ајаруда тудар, оларды бойы-
нын политический ченемелине таскадып, экономический
ле культурный строительстводо сурактардын аайына
чын-чике чыгарына үредер учурлу. Кадровый ишчилер
јиит үйени үредип-таскадарына, шефство ло настав-
ничествоны көндүктирерине ајаруны јабызатпас керек.
Јиит үйени үредип-таскадарында көп эп-аргалар бар.
Партийный организациялар јашөскүримле өткүретен
организационный эп-аргаларын таап, ол ишти јаранды-
рар учурлу.

Областынын көп тоолу партийный организациялары јашөскүримле өткүретен иште көп ченемел јууп алгандар. Ол ченемелди элбеде тузалангадый ла таркаткадый аргалар текши јерлерде бар.

Јашөскүримле өткүретен иштин ченемелин, эп-аргаларын Ондой аймакта Кенидеги совхозтон, Карл Маркстын адалган колхозтон, Кош-Агаш аймакта «Қызыл Мааны» колхозтон, Горно-Алтайторгтон ло өскө дө хозяйстволордон көрүп үренгедий.

Бу колхозтордо ло совхозтордо јашөскүримле ишти койчылардын турлуларында, фермаларда ла бригадаларда — тös иш бүдүрип турган јерлерде — өткүрип јадылар. Койчылардын турлуларына, бригадаларга јашөскүримнен улус талдап тургузарын партийный организациялар башкарып јат. Андый турлуларга ла бригадаларга јашөскүримге болуш эдип иште ле жүрүмде јаан ченемелдү коммунисттер ийилет. Јашөскүримнен тösөлгөн бригадаларга ийген коммунисттер коллективте тоомјылу, јозокту болорына јаан ајару эдилет. Бу керек коллективти нак иштеерине көдүрип, иштин дисциплиназын ла тösөмөлин тыгыдарына јөмөлтө эдип, производственный јакылталарды бүдүрерине арга берет.

1973 јылда Ондой аймакта Кенидеги совхозто орто үредүлү школды божоткон јииттерден «Тан Чолмон» деп атту комсомольско-јашөскүримнин коллективи тösөлгөн. Ого озо баштап 9 кижиге кирген. Ол коллективке шеф-наставник эдип партийный организация эрчимдү коммунистти — Махайлин Яков Васильевичти ийген. Бу кижиге иште ле жүрүмде јаан ченемелдү, койчынын ижине өскө дө улусты үредип-таскадар аргалузын партийный организация јакшы билер. Бир јыл өткөн сонында бригада өмөлүк иштү болуп, «кажы ла кижиге ончозы учун, ончозы кажы ла кижиге учун» деген ээжиле башкарына берген. Бригада 1576 тын койды јылдан чы-

гым јок чыгарып, тўк алар планды 107 процентке бўдўреле, продукцияны иштеп аларынын баазынын кемин өскө койчыларга көрө чик-јок јабызаткан. Бригадада иштин айалгазы кезем јаранган. Коллективтин члендерине аңылу кийим көктөлгөн, амыраар күн берилет, олар общественный керектерде туружып, јурт јаткандардын ортодо пропагандистский иштер өткўрет.

Предприятиелердин, совхозтордын, колхозтордын башкараачыларынын көп сабазы — азыйда комсомолдын ижинде эрчимдў турушкан, јаан ченемелдў улус. Партийный организациялар бу нөкөрлөрдин ченемелине јаңы иштеп баштаган улусты билгир таскадарын кичеенип туру. Андый улустын тоозында Ыныргыдагы совхозтын директорын Дмитрий Ефимович Плетенецкийди адаар керек.

Ол эмди де комсомольский јуундарга, јашөскўримнин вечерлерине келип турат. Совхозтын комсомольский организациязынын шўўжип турган кандый ла сурагына директор ајару эдет. Јашөскўримнин кандый ла баштанкайын ајару јок артырбайт. Онын ченемелин ле тоомјызын партийный организация јашөскўримди таскадарында јакшы тузаланат.

Областьтын комсомольский организациязында эмди 22 мунг комсомолдор туружып јат. Олордын эрчимин көдўрерге, јашөскўрим бастыра хозяйственно-политический задачаларды јенўлў бўдўрерин јеткилдеерге областьтын партийный организациялары мынан да ары комсомолдын комитеттеринде партийный улус көп болорын јеткилдеер учурлу.

Бу өйдө областьтын комсомольский организацияларынын качыларына көп јарымдай јиит коммунисттер тудулган. Коммунистти комсомолдын комитедине көс-төөр тушта оны јашөскўримле өткуретен иштин эп-аргаларыла јазап таныштырарын кичеер керек. Ол керекти бош салып ийгежин, партийный иштин эп-сўме-

лерин көндүрө ле комсомолго көчүрүп ийзе, комсомол-дын ижи јаранардан болгой, там ла коомойтырдан айабас.

Областьта јашөскүримнин текши ле политический үредүзинин кемин бийиктедерине јаан ајару эдилет. Эм-ди текши үредүлү энирги ле заочный школдордо 3480 кижиге, ол тоодо 1100 кижиге ангылу заведениелерде үренип јадылар. Онызы чүмдү профессияларга үренип, квалификацияны бийиктедерге јаан арга болуп јат. 4330 уулдар ла кыстар политический үредүнин системазында үрен-гилейт. Областной парторганизациянын алдында тур-ган задача јашөскүримди үредип таскадары, јиит мал-чыларга иштеер, амыраар айалгаларды јарандырары болуп јат.

Бүгүнгиге күнде мал ижинде 1340-нөнг ажыра комсо-молдор иштейт. Комсомолдордон ло јашөскүримнен төзөлгөн 95 коллективке иште ле жүрүмде јаан ченемел-дү наставник коммунистер ийилген. Олор јашөскүрим-ге жүрүмнин ле иштин јакшынак јозогын көргүзип, кол-лективте иштин дисциплиназын тыгыдарына, өмө-јө-мөлө најылык иштеерине, социалистический молјуларды ла пландарды јенүлү бүдүрерине билдирилү салтарын јетиргилейт. Андый улустын тоозында Кош-Агаш ай-макта «Кызыл Мааны» колхозтын ишчилерин Сабула-ков Исакты, Тадыров Пастухты, Ондой аймакта Јолодо-гы совхозтон Е. И. Упаеваны, Карл Маркстын адыла адалган колхозтон Е. Клешеваны, Кан-Оозы аймакта Јабагандагы совхозтон К. Т. Макасеевти ле өскөзин де адаарга келижет.

Көксуу-Оозы аймакта Абайдагы совхозтын Кара-гайдагы фермазында ан өскүрөөчилердин бригадири фермадагы парторганизациянын качызы П. Ф. Попов јиит ишчилерди, јашөскүримди чындык јолго тургузары-на јаан ајару эдип јат. Быыл аннын мүүзи бастыразы государствого баштапкы сортло табыштырылган, план

аайынча кажы ла сыгыннанг 6,9 килограммнанг мүүс алынган.

Иштинг озочылдары, анчадала коммунисттер, јангыс та бойлары јакшы иштеер эмес, је анайда ок јашөскүримди үредер, таскадар, бойларынын байлык ченемелин јиит улуска јетирер учурлу. Јакшынак наставниктер деп ады јарлу ишчилерди, Социалистический Иштинг Геройлорын Т. Марчинаны, Ј. Тоедовты, Ф. Кудрявцевти, Қан-Оозы аймакта Қырлықтагы совхозтын старший койчызын, көп ордендерле кайралдаткан Кара Урматовты адаар керек. Партиянын райкомынын члени, коммунистический иштинг мергендүчизи, баштапкы классту малчы Урматов озочыл ченемел таркадар школдын ижин башкарып јат. Ол јашөскүримди бойынын ченемелине үредери јанынанг ийде-күчин кысканбай иштейт. Алдында оныла кожо иштеген А. Қиндикова ишкүчиле јаткандардын депутаттарынын районный Соведининг депутады, К. Байрамов — совхозтын парткомынын члени.

Јииттердинг ле кыстардын көп јарымы социалистический мөрөйдө эрчимдү туружып, «Бешјылдыкка мергендү иш, јашөскүримнинг узы ла табынгыры», «Мал ижи — комсомолдордын агару кереги» деген амадулу иштегилейт. Тогузынчы бешјылдыктын озочылдарынын тоозына Улаган аймакта «Советский Алтай» совхозтын Паспартыдагы фермазынын эчки өскүреечизи, комсомольский организациянын качызы Л. И. Асканакон кирип јат. Ол быјыл район ичинде эн ле бийик көргүзүлү — кажы ла эчкиден 500 грамм ноокы тарап алган; Қан-Оозы аймакта «Путь к коммунизму» колхозтын старший койчызы Н. Болтуев колындагы койлорды 100 процентке корулап, 100 койдон 100 курааннанг алган, планы дезе 75 курааннанг болгон. Ол түк алар планды чик јок ажыра бүдүрген. Қырлықтагы совхозтын тракторизи Борис Карманов күндүк јакылтаны улай ла

ажыра бүүрөт. Көксуу-Оозындагы совхозтын машинно-тракторный мастерскойынын токари А. Комаров ло өскө дө көп тоолу уулдар ла кыстар јажы јаан улустын магын эрчимдү ижиле улалтып турулар.

Бу јаан керекте једикпестер ле тутактар јок деп айдарга болбос. Областьтын партийный организациялары оморды јоголторын ајаруда тудуп, комсомольский билеттерди солыырына белетенерин, фашистский Германияны јенип чыкканынан ала 30 јылдык юбилейге учурлай комсомолдын комитеттерине практический болуш јетирер учурлу.

КПСС-тин XXIV съездинин тургускан јаан ла каруулу задачалары технико-экономический, организационный, идеологический ле өскө дө иштерди кезем јарандыраын, јиит үйени таскадарында коллективтин учурын бийиктедерин некеп јат. Үредү-таскадулу иш үзүк јоктон өткүрилер учурлу. Бу ээжини партийный организациялар туура салбас ајаруда тутсындар.

С. МАЙМАНОВ,
Н. ЗЯЗИН.

ЈАНҢЫ ЭЭЖИ-ЈАНДАРДЫ ТУЗАЛАНАР

Бистин областта Совет јаннын јылдарынын туркунына коммунистический партиянын ленинский национальный политиказын јүрүмде бүдүрип, сүреен јаан социально-экономический ле культурный јангыртулар болгонынын шылтузында алтай улустын јүрүминде азийгы көп ээжи-јандар јоголып, ундылып калды. Кезиги артып, чек өскө, јангы социалистический кебер ле учур алындылар. Канча күннин туркунына тойлоп-јыргап аракыдайтаны, кысты уурдап качыратаны, јажы јетпеген баланы сөстөйтөни, јаш уулга јаан кижилер алып беретени, калым алатаны, кам алдырып камдадары ла өскө дө мүргүülle колбулу ээжи-јандар јоголды эмезе јоголып браады.

Эмди улустын јүрүминде јангы ээжи-јандар, јангы јыргал-байрамдар бар. Олор — революционный ла өскө дө улу күндерди, бастыра коллективтин эмезе ол коллективтин кажы ла членинин иштеги јаан једимин, юбилейлү күнин, черүге барганын ла черүден јанганын, айылду болгонын, бала тапканын ла өскөлөрин де јыргалду байрамдайтаны.

Анчадала иштин байрамдары элбеде таркайла, бастыра улустын сүүген јыргалы болуп браады. Оныла колбой иштин ээжи-јандары јанжыга берди. Олордо иштеп турган улустын, ишкүчиле јаткан улустын профессиязы тоомјылу болгоны, ончо калык-јон коллективти, төрөл заводу, колхозын, совхозын сүүп турганы көрүнөт.

Иштин јангы ээжи-јандары, кажы ла ишчи бойынын ижин, профессиязын сүүп турганы оны улу ама-

дуларга једип аларына оморкодот, кажы ла кижиге ол бойынын салымынын, төрөлинин ээзи болуп турганын эзедип, онын гражданин адын көдүрөт.

Туулу Алтайдын аймактарында, совхозторында ла колхозторында малчылардын, кырачылардын күндери јаан јыргалду байрам болуп өдөт. Аймактарда ол күн — бастыра албатынын байрамы. Аймактын төс јурты мааныларла, кызыл транспаранттарла, лозунгтарла кееркеде јаранат.

Байрамда торжественный јуунда социалистический мѣрөйдин итогторы көрүлип, озочылдарды сыйлап, уткып јат. Торжественный јуун өткөн кийинде јүзүн-башка ойындар, спортивный маргаандар болот. Олордо көп јашөскүрим эрчимдү туружат. Алтай улустын јебрен маргаандары — атту јарыш ла күрөш кыйалта јоктон болуп јат. Ол ок өйдө художественный самодеятельностьтын аймактагы коллективтери бойларынын эн артык ойындарын көргүскилейт. Байрамда государственный ла кооперативный саду јүзүн-башка көп промышленный товарлар ла аш-курсак садып јадылар.

Ишкүчиле јаткандарды, анчадала өзүп јаткан јиит үйени коммунистический күүн-тапту эдип үредип, тазыктырарында иштин магынын вечерлерин, үч үйе улустын туштажуларын өткүргени, иштин ветерандарын уткыганы, озочылдардын јуундары, шеф-наставниктер ле јиит ишчилер тушташканы, јиит уулдарды ла кыстарды коллективке, коммунистический иштү бригадага алганы, олорго трудовой книжкалар, предприятиеге киретен пропусктар бергени анчадала јаан учурлу.

Је оныла коштой бу јаан учурлу ишти кезик јерлерде кичеебей, өткүрбей турганы база барын темдектеер керек. Бу јаңы тузалу ээжи-јандарды јууп, бичип турган улус база ас. Алтай улустын јадын-јүрүминде ле санаашууэлтелеринде озогыдан арткан, эмдиги өйгө јарабай турган кылык-јандарды јоголтор тартыжуга учурлалган

ангылу иштер јокко јуук. Исторический наукалардын кандидады Е. М. Тоцакованын ла каа-јаа иштеринде алтай улустын билезинин кезик сурактары айдылган. Ол ас.

Алтай албатынын јадын-јүрүминин озогы ла эмдиги јанжыккан кылык-јангы, ээжилери керегинде элбеде ле теренжиде шинжү өткүрип, теоретический ле практический шүүлтелер эдери керектү. Бу иш эмдиги өйдө, партия ишкүчиле јаткандарды коммунистический күүн-тапту эдип үредип, тазыктырары, озогыдан арткан јарабас ээжи-јангнын арткан калганын јоголторы, буржуазиянын идеологиязыла тартыжары јанынан јаан идеологический иш өткүрип турарда анчадала курч керектү.

Эмдиги өйдө идеологический ишти тыгыдары, ишкүчиле јаткандардын иштеги ле общественный јүрүмде эрчимин тыгыдары јанынан задачалар КПСС-тин Төс Комитединин «Белоруссиянын партийный организациясында идеологический кадрларды талдаары ла үредип, тазыктырары јанынан иштери керегинде» јөбинде айдылды. Партиянын Төс Комитединин бу јөбинде, тем дектезе, идеологический иште өткүрип турган научный шинжү тузалу болорын тыгыдарына, јангы традицияларды, ээжи-јандарды ла байрамдарды элбеде тузаланарына јаан ајару эдилген. Партия бу ишти јаан учурлу партийный ла государственный задачалардын кемине көдүрерин некеп туру.

Ол јанынан өткүрип турган ла өткүретен научный иштердин төс задачазы — озогы јүрүмнен арткан кезик ээжи-јандар ненин учун јоголбой турганынын шылтактарын табары, оморды јоголткодый јарамыкту эп- аргалар ла јолдор көргүзери, јангы байрамдар өткүрип, јангы ээжи-јандар тузаланып турган партийный, профсоюзный ла комсомольский организациялардын ченемелин јууп, јарагадый болзо, элбеде таркадары.

1970 жылда июнь айда ишкүчиле јаткандардын јадын-јүрүминде ле кылык-јангында озогыдан арткан јарабас керектерди јоголторы учун тартыжар ла јангы байрамдарды, ээжи-јандарды таркадар сурактар аайынча областной научно-практический конференция өткөн. Ол шүүшкен сурак аайынча чокум шүүлтелер эткен.

Је бүгүңги күнде ол конференция јарадып јөптөгөн тузалу шүүлтелер коомой тузаланылып јат деп јартын айдар керек. Кезик организацияларда, јартаза культуранын управлениезинде, албатынын творчествозын јууйтан Турада, партиянын кезик райкомдорынын пропаганданы ла агитацияны башкарып турган бөлүктеринде 1970 жылдагы научно-практический конференцияда эткен шүүлтелерди ундып салдылар. Онын да учун бистин областьта озогы јүрүмнен арткан јарабас ээжи-јандардын арткан-калганын јоголторы јанынан өткүрип турган иште эмдиге јетире једикпестер бар.

Элден озо бу ишти өткүрип турган система, чокум ууламјы јок. Анайда ок бу иште бирлик методический ле төзөмөлдү башкарту база билдирбейт. Облисполкомнын культураны башкаратан управлениези, албатынын творчествозынын Туразы, аймакисполкомдордо культуранын бөлүктери бастыра бу ишти төзөйтөн лө башкаратан учурлу. Је эмди тургуза озор бу иштин тууразында тургулап јат.

Улустын јадын-јүрүминде јангы ээжи-јандарды јууп, шиндеп, озорго эмдиги өйдин задачаларыла колбулу, озорго јарагадый уламјы берип турары бүгүңги күнде партийный организациялардын, культуранын учреждениелеринин кичеейтен кереги боло берди. Оныла коштой, озогыдан артып калган ээжи-јандар бистин ичкери өзүмиске чаптык эдип турган болзо, озорды јоголторы учун күүн-кайрал јоктон тартыжары керектү.

Анчадала төрөөн-туган болгоныла колбулу озогы ээжи-јандар эмдиге јетире көп арткан. Озордын кези-

ги эмдиги моральга чек јарабай туру. Темдектезе, кыс-ты уурдаган аайлу качыратаны, сый берген деген аяс шаалта шаайтаны, өбөгөнинин ада-энезин, ага-карындажын, үч-төрт үйеге өскө дө төрөөндөрин адын адабай кайындайтаны эмди де көп учурап јат.

Алтай улустын озодон бери јанжыккан тойында јакшы ээжи-јандар база бар. Олор — маргаандар, јарыжатаны, үн бириктирип кожондойтоны ла өскөлөри де. Бу ээжилер эмди де бар. Олор эмди карын јүзүн-башка ла јилбүлү болуп, комсомольский тойлордын керектү ээжилери боло берди.

Је эмдиги тойдо, бистин шүүлтеле болзо, бир эмеш јастыра база бар. Темдектезе, Ондой, Кан-Оозы, Улаган аймактарда тойды баштап јурттын бастыра улузына эделе, онон башка комсомолдордын тойын эдип экинчи катап аракыдап јадылар. Кезик јерлерде андый тойлош, јартаза, аракыдаш эки-үч күнге улалат. Јаан учурлу јуртхозяйственный иштердин өйинде андый тойлош канча кирези иш тутадат эмеш.

Кезик улус тойды эделе, јиит улус — уул ла кыс — алышканы керегинде ЗАГС-ка бичитпей, эмеген-өбөгөн болгондоры керегинде кере бичик јок јүргилейт. Ол јастыра. Той өткүргениле коштой алышкан јиит улусты торжественный айалгада бичип, эл-јоннын чыгартулу улузынын көзинче кере бичик беретени, анайда ок бала чыкканын бичип, кере бичик беретени сүреен јаан учурлу јангы ээжи-јан.

Өлгөн улустын сөөгин јууп, калганчы јолго үйдежетениле колбой кезик јерлерде аракыдаш болотоньнда база ачамык каршу бар. Өлгөн улустын, анчадала ады јарлу улустын, иштин ле јуунын ветерандарынын сөөгин јууйтан, оморды эске алынатан ээжилерди јартап, оморго кандый да учур берип турары керектү.

Озогы јаннан, озогы јүрүмнен арткан јарабас кылыктар — аракыдаш, хулиганство, балыр јүрүм, эш-

неме этпей эл-јоннын чодыла јүрерге күүнзейтени, ка-
рын алатаны. Бу бистин өйгө, бистин јадын-јүрүмге
чек јарабас кылыктарла административный органдар —
јаргы, прокуратура ла милиция, анайда ок эл-јоннын
элбек калыгы күүн-кайрал јоктон тартыжар учурлу.
Анчадала аракыдайтаны — јаан социальный каршу. Ке-
зик улус, ол тоодо көп јашөскүрим кажы ла учурал-
ды — байрамды, чыккан күнди, акча алганын, нөкөри
эмезе төрөөни келгенин, бала чыкканын сүүнген ајас
аракыдашла темдектеп јадылар. Оныла коштой коомой
до керек болзо, кородогон ајас аракыдай бергилеп јат.
Андый јастыраларды јоголторына элден озо бистин
пропагандистский ле культурно-јартамал иш: ууланар
учурлу. Бу тартыжуда медицинский учреждениелер ба-
за јаан јөмөлтө эдер аргалу.

Јаңы ээжи-јаңдарды таркадарында писательдер, художниктер, композиторлор элбек иш өткүрер учурлу. Олор бойлорынын произведениелеринде озогы жүрүм-нин жастыраларын, ол жүрүмнен арткан-калгандарды бүгүн жарабай, каршулу боло бергенин көргүзөр.

Ада-Төрөл учун Улу жууда советский албаты немец-ко-фашистский черүни оодо соголо јенгениниг одус јылдыгынын юбилейине белетенгениле колбой јашöскүримнинг военно-патриотический таскадузына јаан ајару эдер керек. Бу иште жууда öлгөн улусты эске алынар вечерлер öткүрерин, фронтовиктерле туштажарын, жуу-нын ветерандарынын памятниктерине чечектер саларын, ологго учурлай спортивный маргаандар öткүрерин элбеде тузаланар керек.

Јаңы ээжи-јандарды јууп таркадары, озогы јүрүм-
нен арткан јастыра кылыктарды јоголторы учун тарты-
жары — партийный, советский, профсоюзный ла комсо-
мольский организациялардын, эл-јоннын элбек калы-
гынын бүгүңги күндеги задачазы.

Д. ТАБАЕВ.

АЗЫРАЛ ЖАРАНДЫРАРЫНА ОЗОЧЫЛ ТЕХНОЛОГИЯ

Быжыл областьтын бастыра хозяйстволорында общественный малга азырал ас белетелген. Бу керекти аяруга алып, совхозтордын көп сабазы эски кормоцехтерди ле кормокухняларды ремонттоп, жагыдан төзөп, кажы ла фермада азыралды жарандырала, онын курсак болор аргазын бийиктеделе тузаланып турулар. 1974 жылда 10 декабрьга жетире областьтын совхозторында 71 кормоцех иштеген. Анда бир күнде 81 тонна салам ла агаштын бүрин керттип, улдыктырып жат. Онын 51 тонназын химический эп-сүмелерле жарандырат. Сүттин ордына 35 тонна чейинти белетелет, 47 тонна комбиазыралды жибидип ле ачыдып тузалангылайт. Көксуу-Оозы ла Майма аймактардын совхозторында кормоцехтер жакшы иштегилейт. Же Шебалин аймактын совхозторы кормоцехтерин жакшы иштедип болбой турулар.

Темдектезе, Эликманардагы совхозто план аайынча 5 кормоцех иштеер учурлу, иштеп турганы жүк ле экү. Эликманардагы, Ызнезидеги ле Бешпелтирдеги фермаларда бийик арбынду иштү «С-2» маркалу смеситель-запарниктер ле салам керттер «Волгарь-5» маркалу жалалдар калас тургулап жат. Бу совхозтын башкараачы ишчилери бойлорынын шеф организациялары («Электробытприбор» завод, абра ла чанак эдер завод, «Журтхозтехниканын» Шебалиндеги отделениези) белен эдип берер ле иштерин баштаар деп иженип, бойлоры амырынча отургылап жат. Анайда сакып отурганча, үч айды ажыра ой өдө берди. Эмди анайып жайымдап отуарга

јарабас. Қажы ла кормоцехти ле кормокухняны арбынду иштедерин тӧзӧӧр, иштин технологиязын јарандырар, ишти нургулай механизировать эдерин тӧзӧӧр керек. Эмди кандый технологияны тузаланганы эптӧ болорын айдарга турум.

Курсак болор веществолоры јеткил азыралды јакшы ооктоп ло булгаштырганда, онын тындулардын эди-канына барары тыгый беретенин науканын ла практиканын једимдери кӧргӧзип туру. Саламды ла комургайлу ӧлӧнди химический эп-сӧмелерле јарандырганы тузалу болор.

«С-2» маркалу смесительдер бар хозяйстволордо азырал јарандырар ишти бӧдӧрери сӧрекей јенгилеп јат. Ненин учун дезе бу јазалда кертетен ле кертилген азыралды ары-бери јылдырар ла коштоор транспортерлор бар. Кӧксуудагы совхоз андый смесительди мынайда иштедип јат. Саламды ла комургайлу ӧлӧнди «РСС-6» маркалу јазалла кертип, тракторный тележкага коштоп јат. Оныла коштой агаштын бӧрин кертер эдип «ДКУ-М» маркалу јазал тургузып койгондор. Керткен саламды, ӧлӧнди ле агаштын бӧрин смеситель јаар транспортерло уруп, ого соляный кислота ла минеральный ӧскӧ дӧ веществолор кожуп, јакшы булгап койодылар. Онын кийнинде оны изӧ суунын буузына ӧч частын туркунына улдыктырар. Улдыктырган азыралды ӧскӧ цистернага урала, ого концентрат азырал кожоло, онон малга јидирерге аткаргылайт. Амурдагы ла Қайтанактагы кормоцехтер андый ок технологияла иштейт. Эликманардагы совхозтын кормоцехтери база мындый ок технологияла иштеер.

Смесительдери јок кормоцехтерде чӧми јок јазалдар тузаланып, иштерди механизировать эдер арга бар. Шибалиндеги совхоз бу керекке селеске (подвесной) јолдордын механизмин тузаланат. Агылу металлический корзиналар эделе, ооктогон азыралды ого салып, селеске јолго илеле, улдуктыратан јерге јетире ийдип апарып

јат. Азыралду корзинаны ичинде паропровод өткүрип койгон чанга тургузар, какпагын тыгыда бектейле, изү суунын буузын божодып јат.

Улдыктыратан саламга химический элементтер ле минеральный азырал кошконы јакшы. Улдыккан кийнинде корзинаны азыралыла кожо чыгарып, малга јидирерге апарып јат.

Аспактын, талдын ла каргананын кертинтилерин химический веществоло јарандырала, улдуктырганы кожулта азырал болор аргалу. Рационализаторлордын эткен јазалыла керткен агашты азыралга Турачак, Майма ла Көксуу-Оозы аймактардын хозяйстволоры тузалангылайт. Анчадала Турачактагы совхозтын Турачактагы фермазынын тузаланып турган технологиязы јилбүлү. Қормоцехте «ВКС-3» маркалу эки запарник-смеситель тургузылган. Јабынчылу таскакта агаш керттер јазал ла аш коштоор «ЗПС-60» маркалу јазалдан эткен транспортер туруп јат. Аспактын кертинтизин смесительге бу транспортер уруп јат, ого клетчатканы бөлүйтен веществолор ло минеральный кожумактар кожуп, јакшы булгаштырала, изү суунын буузыла улдыктырып ийет. Белен азыралды смесительден чыгарала, ого концентрат азырал кожолс, јакшы булгаштырала, фекальный насос ло уйларга јетирип бергилейт. Азырал трубага тыкталып артпазын деп, оны суула јунуп ийер јазал эдип салган.

Мультадагы совхозтын устары нөк. Н. И. Знаменский, И. Л. Иродов ло А. И. Доровских агаштан кулур эдер аңылу јазал эткендер. Олор аш үрендеер эски сеялкалардын сошниктеринин дисктеринде оок тиштер чертеле, барабан эдип кондырып алгандар. Барабанды 10 киловатт ийделү электродвигатель иштедип јат. Рационализаторлор бойлоры эткен јазалды «ЗИД-74» (Знаменский, Иродов ло Доровских, 1974 јылда эткен) маркалу деп адагандар. Оныла сменага 3 тонна агаш кулур эдер аргалу.

Јабагандагы совхозтын главный иженерине — нөк. Н. Е. Мендинге баштаткан механизаторлор гранулированный азырал белетеер кормоцех эткендер. Ол уйларга ла койлорго сүрекей ток курсак белетеп јат. Бу цехте өлөңнин кулурын, саламды, концентрат азыралды јакшы ооктойло, минеральный кошмоктор эделе, болчоктоп, гранулированный азырал эдип турулар. Андый азыралды јакшы складка анайда бойын уруп койзо, канча да өйгө үрелбей јадар аргалу.

Јаңыс ла Јабагандагы кормоцех јакшы механизировать эдилген. Өскө кормоцехтерде көп улус иштедерге келижип туру. Совхозтордын Алтайский крайдагы биригүзинин јакылтазы аайынча «Алтайский» маркалу кормоцех эдилген. Ол поточный эп-сүмеле иштейт. Анда кажы ла часта 10 тонна азыралды јарандырып јат. Цехте 3 кижии иштейт. Мында јарандырган азыралла 2000 тын уй мал азырагылайт. Кормоцехтин ийдези 87 киловатт Ол мынайда иштейт: саламды ла комургайлу өлөңди «Виничанка» маркалу јазалла кертип јат. Анда керткен азырал «КТУ-10» маркалу јазалдын (кормораздатчиктин) бункерине јуулат. Ого силос кожуп, колыштыра булгап ийет. Қарбамид ле микроэлементтер, аш колыштыра булгайтан јазал бу кормоцехте база бар. Анайда колыштырып белетеген азыралды кажаанда турган уйларга «КТУ-10» маркалу јазалла јетирип јат. Бу ок кормоцехте суйук дрожжа белетеп, азыралга тузаланар арга бар. Бистин областьтын колхозторында ла совхозторында быјыл андый 13 кормоцех тудулар.

В. ТРЕТЕЙКИН.

Фашистский Германияны јенгенинин 30 жылдыгына

ЈУУНЫҢ ЖЫЛДАРЫНДА ОБЛАСТЫҢ АЙМАКТАРЫ ААЙЫНЧА ТООЛОР ЛО КЕРЕКТЕР

Қан-Оозы аймак

● 1941 жылда 25 июньда аймактын партийный организациясында 184 коммунист тоололгон; олардын ортосында ВКП(б)-нин 106 члени ле партиянын членине 78 кандидат; 34 үй кижі болгон.

● 1941 жылда октябрь айда аймакта 13 үредүлү пункт иштеген, олардо 147 допризывник, 135 военнообязанный улус үренген.

● Ада-Төрөл учун Улу жуу башталганынан ала фронтко болуш јетирери јанынан патриотический иш көндүккен. 1941 жылдын 20 ноябрине јетире Кызыл Черүге көп јылу кийим аткарылган: 347 эжер пыйма, 47 полшубка, 111 фуфайка, 900 эжер меелейлер ле чулуктар, база оной до өскө немелер. Бастыра ол немелердин баазы 77668 салковой болгон.

● 1942 жылдын 5 январине јетире аймактын комсомолдоры танковый колонна төзөөрине 93302 салковой жууп алгылаган. Јакылта 126,2 процентке бүткен.

● 1942 жылдын 1 майына јетире аймактын ишкүчиле јаткандары военный заемге 1261000 салковойго бичиткилеген, онын 460 мун салковойын акчала табыштыргандар. 1-кы Майга учурлай фронтовиктерге 12000 салковойдын сыйлары аткарылган.

● Жуунын өйинде аймактын ишкүчиле јаткандары ороонына ла фронтко 3897000 салковой акча, көп јылу кийим, өдүк ле аш-курсак бергилеген. Јалаңайдагы колхозтын председатели нөк. Қомлев Василий Яковлевич

акту бойынын акказынан 70000 салковой, «Кызыл Көзүл» колхозтын пастугы нөк. Модоров Теке дезе 50000 салковой табыштырган.

● 1942 жылдын 1 майынан ала 1943 жылдын 10 апрелине јетире Қан-Оозы аймак «Алтайский колхозник» деп танковый колоннага 563000 салковой, «Алтайский истребитель» деп авиаэскадрилияга 35100 салковой јууыла, табыштырган. Кызыл Черүнин күнине уткуй сыйлардын Алтайский эшелонына 20 тонна жүзүн-јүүр аш курсак табыштырган.

● 1942 жылда 1-кы Добровольческий Алтайский бригадага аймактан 25 кижі атанган, 13 ат аткарылган.

● Јуунын жылдарында фронтко 145-тен ажыра коммунисттер ле 400 комсомол барган.

● Јуу башталганынан ала 1943 жылдын 1 декабріне јетире башкараачы ишке 251 кижі тудулган, олардын тоозында 57 коммунист, 33 комсомол, 134 үй кижі, 114 алтай кижі болгон.

● Аймактын ишкүчиле јаткандары јаан ат-нерелү иштегилеген. 1942 жылда јаскы кыра ижі јенүлү ле кыска өйгө өткүрилген. Планга үзеери 2000 гектар јер үренделген. Аймак крайдын ла областьтын Күндүлү досколорына бичилген. Мал өскүрер план койлор аайынча — 104 процентке, жылкылар аайынча — 103,3, чочко аайынча — 118, уй мал аайынча 98 процентке бүткен.

● Аймакта кыралаган јерлер 1940 жылда 6654 гектар болгон болзо, 1943 жылда 13311 гектарга јеткен; 1941 жылга көрө 1943 жылда аш табыштырары 8805 центнерден 21652 центнерге јетире, мал 49433 тыннан 78591 тынга јетире көптөгөн.

● 1943 жылда аймакта 32 колхоз, 2 совхоз, 2 промартель, 1 прииск, промкомбинат, пищепром, 5 сырзавод, 5 сельпо болгон. Колхозтордо мал өскүрер 156 ферма бар болгон.

● 1943 жылда «Кызыл Көзүл» колхозтын комсомоль-

ский организациязынын баштанкайыла аймак ичинде фронтовиктердин билелерине болуш јетирери јанынан экинеделик (двухнедельник) јарлалган. Ондо аймактын ончо улузы турушкан, 212 кубометр одын, 32 центнер өлөн, 50 жерде тартылган, фронтовиктердин билелерине 98 уй, 28 кой ло чочко, 10 центнер картошко, 23 центнер аш, 53 центнер эт, 6 килограмм тук ле 5173 салковой акча үлештирилген.

● 1945 жылда 22 июньда аймактын партийный организациязында 187 коммунист тоололгон; олардын ортозында ВКП(б)-нин 112 члени, партиянын членине 75 кандидат, 88 уй кижии болгон.

Шебалин аймак

● 1941 жылда 1 июньда аймактын партийный организациязында 156 коммунист тоололгон, олардын ортозында ВКП(б)-нин 95 члени, партиянын членине 61 кандидат болгон.

Јуунын жылдарында аймактан 110 коммунист фронтко јуре берген.

● Фронтко јуре берген эр улустын ордына уй улус ла кыстар иштеген. Јаңыс ла 1941 жылда 5 уй кижии колхозтордын председателдерине ле көп уй улус бригадирлерге ле фермалардын заведующийлерине тудулган.

● 1941 жылда Шебалин аймак государственного кыйалта јок табыштыратан продукция ла МТС-терге ижи учун натуральный јал төлөөри јанынан молжуларын өйинен озо бүдүрген. Государственного 9040 центнер аш табыштырылган, 7100 центнер аш госзакупка садылган. План аайынча 3008 центнер эттин ордына 3011 центнер табыштырылган.

● 1941 жылда 10 ноябрьда аймакта 5582 ат, 11582 тын уй мал, 27006 тын кой-эчки, 1571 чочко, 2007 калада адару, ан өскүрер фермада 148 кара түлкү ле 142 енот болгон.

● 1941 жылда 25 декабрьда аймактын хозяйстволорында 239 салда, 445 темир тырмууш, 49 сеялка, 37 культиватор, иштеер 1000 ат бар болгон.

● 1941 жылда кыралаган јер 6023 гектар болгон.

● Аймактын ишкүчиле јаткандары фронтовиктерге јылу немелер ле Кызыл Черүни јуу-јепселле јеткилдеерине акча-јөөжө јуурында эрчимдү турушкылаган.

1942 жылдын 1 декабрине јетире 1200 эжер пыйма, 435 полушубок, 1500 эжер түк носок, 436 бөрүк, 804 эжер тере меелей, 3100 килограмм түк ле онон до өскө немелер јуулган ла аткарылган. Ого үзеери, подшефный госпитальга байрамдар тушта сый эдип 522 пуд эт, 1267 килограмм варенье ле мөт, 522 кастын ла такаанын эди, 220 центнер сүт аткарылган. Ороонды корулаар фондко 133800 салковой, Кызыл Черүнинг јуучылдарына 40000 салковой акча табыштырылган. «Алтайский колхозник» деп танковый колонна төзөөрине 474585 салковой берилген. Қоруланар фондко 450000 салковойдын облигациялары табыштырылган.

● Ада-Төрөл учун Улу јуунын башталганынан ала 1943 жылдын 17 декабрине јетире аймак ороонго ло фронтко 2000 кире аттар, 12584 центнер эт (госзакуп јокко), 58181 центнер сүт, 792 центнер түк, 29957 тере, 38727 центнер аш, 5000 центнер картошко ло өскө дө маала ажын берген.

● Төрөлисти корулаар фондко ло танктар, самолеттор эдерине аймактын улузы акту бойынын акказынан 1 миллион салковойдон ажыра табыштырган.

● Јуунын јылдарында колхозторго аймактын пионерлери ле школьниктери јаан болужын јетирген. Темдектеп айтса, 1942 жылда колхозтордын кыра-јаланда-рында үренчиктердин 42 бригадазы иштеген. 1944 жылда аймактын 108 пионери јаш малды өскүришкен, 29 тимуровский команда фронтовиктердин 208 билезине ле Ада-Төрөл учун јуунын инвалидтерине болушкан.

● 1945 жылда 1 майда аймактын партийный организациясында 178 коммунист, ол тоодо ВКП(б)-нин 108 члени, партиянын членине 70 кандидат болгон.

Азыйдагы Эликманар аймак

1941 жылда 1 июльда аймактын партийный организациясында 139 коммунист, олардын ортозында ВКП(б)-нин 85 члени ле партиянын членине 55 кандидат болгон.

● 1941 жылда 22 июньда аймактын партийный активинен 17 кижии колхозтор ло журтсоветтер сайын ийилген. 23 июньда аймактын ончо журттарында ишкүчиле жаткандардын митингтери өткүрилген. Жуунун баштапкы ла күндеринде военкоматка фронтко аткараар деп сураган 30-тан ажыра угузу бичик келген.

● 1941 жылдын 1 июлине јетире Кызыл Черүге 223 кижии, ол тоодо 18 коммунист аткарылган. Фронтко жүре берген эр улусты үй улус ла кыстар солыган. Темдектеп айтса, «Горный пахарь» колхозтын колхозчызы Борзенкова Александра үч карындажын фронтко үйдежеле, бойы сүттоварный ферманын фронтко жүре берген заведующийинин ордына иштеген. 1942 жылдын 21 июнине јетире башкараачы ишке 52 үй кижии тудулган.

● Фронтко јуук јерлерден көчүрген билелерге 1941 жылдын 11 августына јетире 60 квартира белен болгон.

● 1941 жылдын 15 сентябрине јетире аймакта 10 үредүлү пункт иштеген, олардо 418 военнообязанныйлар военный керекке үренгилеген.

● Аймакта военный специалисттерди белетеер иш башталган. Бу иште комсомольский организация эрчимдү турушкан. 1942 жылдын 21 июнине јетире 39 сандружинница ла запастын 35 медсестразы белетелген. 1943 жылда допризывниктердин ортозынан 37 адучы, 60 автоматчик үредилген. Фронтко резервтерди белетееринде Осовиахимнин организацияларын көп иштеген.

● Аймактын ишкүчиле јаткандары Кызыл Черүге болужын јетирип, фронтовиктерге јылу кийим-тудум, сыйлар ийгилеп турган. Темдектезе, 1941 јылдын 25 декабрина јетире 37 полушубка, 237 эжер пыйма, 185 эжер меелей, 53 эжер јылу ич кийим, 91 бөрүк, 110 фуфайка, ватала сырыган 72 штан, 10 центнер түк, 90 койдын терези јуулган. «Комсомолец Алтая» деп танковый колонна төзөөрине 102357 салковой акча берилген.

● 1942 јылда Кызыл Черүге 1135 килограмм түк, 163 бөрүк, 148 койдын терези, 55 эжер пыйма, 170 килограмм сарју, 2310 килограмм эт, 235 килограмм мөт, 38223 салковой акча аткарылган. «Алтайский колхозник» ле «Осоавиахимец Алтая» деп танковый колонналар төзөөрине 31012 салковой табыштырылган.

● 1943 јылда Кызыл Черүге 23 эжер пыйма, 870 эжер носок, 420 эжер меелей, 38 килограмм түк, 40 килограмм, эт, 25 килограмм сарју, 40 килограмм сыр ла өскө дө көп немелер ле аш-курсақ аткарылган. Қоруланар фондко 18709 салковой акча табыштырылган.

● 1942 јылда аймакта 9 трактор, 123 салда, 35 сеялка, 387 темир тырмууш, 719 комут, 2 комбайн болгон.

● 1942 јылдын февраль айында трактористтердин курстары төзөлгөн. Ол курстарда 17 кыс үренген.

Аймактын кыра јери 1942 јылда, 1941 јылдагызына көрө, 514 гектарга, уй мал 1081 тынга, јылкылар 255 тынга, кой-эчки 6023 тынга ла чочко 165 тынга көптөгөн. Аймактын ишкүчиле јаткандары коруланар фондко планга үзеери 8280 пуд аш табыштырган. Јаңыс ла 1943 јылдын 3 декабрина јетире аймак планга үзеери 13088 пуд аш, бир мун пуд эт табыштырган.

● 1945 јылда 25 апрельде аймактын партийный организациясында 95 коммунист, ол тоодо ВКП(б)-нин 70 члени ле партиянын членине 25 кандидат болгон.

П. ПУПЫШЕВ.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЙ МӨРӨЙДИ ЭЛБЕДЕ ТӨЗӨӨР

Горно-Алтайск городтын ишкүчиле жаткандары КПСС-тин Төс Комитединин партияга, советский албатыга эткен Кычырузына каруу эдип, партийный организациялардын башкарганыла беш жылдыктын жакылталарын бүдүрерин быжулайтан жылынын государственнй пландарын бүдүрери ле ажыра бүдүрери учун социалистический мөрөйдү элбеде төзөгөндөр. Мөрөйдө городтын предприятелеринин 9 мунган ажыра ишмекчилери, инженерно-технический ишчилери ле служащийлери турушты. 4,5 мунга шыдар кижиле ишке коммунистический күүн-тапту болоры учун движениеде турушкан. 1200-тен ажыра ишмекчилер иштин арбынын бийиктедери жанынан акту бойынын пландарыла, 400-тен ажыра инженерно-технический ишчилери акту бойлорынын творческий пландарыла иштедилер. Бу мөрөйдө көп промышленный предприятелердин коллективтери эрчимдүү иштин жозогун көргүстилер. Олордын ортодо бис бүгүн «Электробытприбор» заводтын, абра-чанака эдер заводтын, бөс согор фабриканын, жолдор жазаар ла күүлөр салар управлениенин коллективтеринин жакшы ижин темдектеп турус. Иштин 118 озочылы 1974 жылда бойлорынын беш жылдык пландарын бүдүрүп салган, 200 кижиле 1975 жылдын планын бүдүрүп баштаган.

Городтын промышленный предприятелеринде социалистический мөрөй анчадала 1974 жылдын калганчы, төртинчи кварталында тыгыды. Абра-чанака эдер заводтын ла 1106 ПМК-нын коллективтеринин баштаганыла про-

мышленностьтын, транспорттын, строительнон, албатыны бытовоей јеткилдееринин, садунын предприятие-лери Ада-Төрөл учун Улу јууда советский албатынын јенүзинин 30-чы јылдыгына уткуй герой-городторго учурлалган мергендү иштин вахтазына турдылар.

Эрчимдү ле мергендү иштин бу јаңы мөрөйин төзөөрине ле чике башкарарына көп партийный, профсоюзный организациялар, хозяйственный башкараачылар јаан ајару эттилер. Бригадалар, цехтер, предприятиелер, ишмекчилер бой-бойлорыла мөрөйлөжип турулар. Мөрөйди башкаратан оперативный штабтар төзөлгөн, озочылдарды моральный јанынан көдүрери, материальный сыйлайтаны өткүрилип јат. Озочылдарга учурлап мактулу иштин маанызы көдүрилет. «Тогузынчы бешјылдыктын гвардеезинин» кереес лентазы, ижин мактап уткыган писъмолор ло телеграммалар берилет, предприятиенин маанызынын алдына фотографировать эткилейт.

Бөс согор фабрикада мергендү ишти төзөйтөн штабты предприятиенин директоры нөк. Иваницкий Н. башкарып туру. Штабтын члендери — партийный комитеттин качызы, профсоюзтын фабкомынын председатели, иштин ле ишјалдын бөлүгинин начальниги, комсомольский организациянын качызы, плановый бөлүктин начальниги, главный механик, главный инженер, художник.

Мөрөйлөжип турган улусты моральный ла материальный јилбиркедетен көп аргалар тузалананылып јат. Қажы ла герой-городко учурлалган мергендү вахта божогондо, мөрөйдин итогын чотоп көрүп јат. Бригадалардын, цехтердин једимдерин ле једикпестерин чотоп көрөлө, ишти јарандырар эп-аргаларды темдектеп јадылар.

Герой-городторго учурлалган мөрөйдө баштапкы јер алган озочыл ишмекчилерге директордын приказыла торжественный айалгада мергендү иш учун благодарность јарлайла, олардын ат-нерезин фабрикадагы иштин магынын книгазына бичип, бойлорына улалып јүрер

вымпел, кереес фотография береле, ол керегинде оныг
трудовой книжказына бичип салар. Бригада мөрөйдө
баштапкы јерди көп катап алган болзо, ого бригаданын
текши ишјалынын айлык фондынын үч процентин сый
эди берип јат. Мастердин болушчызына 20 салковой
сый бергилейт. Баштапкы јерлерди көп катап алган иш-
мекчилерге база 20 салковой сый, мактулу грамота берип
јат. Озочылдардын ижинин ченемелин, мөрөйдин итог-
торын таркадарга стенгазеттерди, уткыылду телеграмма-
лар јарлайтан плакаттарды, фотостендтерди элбеде ту-
заланып јадылар.

Городтын көп предприятиелеринде көргүзүлү агита-
цияны элбеде тузаланып турулар. Ол эмди чокум, јаан
тузалу ла једимдү боло берди. Темдектезе, өдүк көктөөр
фабриканын коллективи «Герой-городторго учурлай јүс-
күндүк мергендү иштин вахтазына туралы!» деп кеерке-
де бичиген кычырула иштеп туру. Коллектив кандый ге-
рой-городко учурлай иштеп турганы айдылган, социали-
стический мөрөйдин ээжизи, өткөн неделенин итогы,
фабриканын озочылдарынын фотографиялары аңылу
јерде көргүзилген.

Мебель эдер фабрикада көргүзүлү агитация «Герой-
городторго учурлалган мергендү иштин экраны» деген
текши бажалыкла ачылган. Мында «Мергендү иштин
вахтазында коллективтин социалистический молјулары»,
«Мөрөйдин ээжилери», «Сменалар пландалган јакылта-
ларды ла социалистический молјуларды бүдүрип турган-
дары», «Мергендү иштин вахтазында турушкан јуунын
ветерандарынын списогы» кееркеде бичилип јазалган.
Мында ок мөрөйдө баштапкы јер алган сменага учурлай
мааны көдүрилген.

Мергендү иштин вахталарына учурлалган көргүзүлү
агитация абра-чанақ эдер заводто, бөс согор фабрикада,
1931 автоколоннада, 1127-СПМК-да, өскө дө предприя-
тиелерде ле организацияларда јакшы јазалган.

Советский албаты фашистский Германияны јенген кўннин 30-чы јылдыгына учурлалган социалистический мўрўйди элбедери јанынан партийный, профсоюзный, комсомольский организациялар, хозяйственный башка-раачылар ўткўрген јаан иштин шылтузында городто социалистический мўрўйдин итогторын кўрўтўн, мўрўйдин озочылдарынын једимдерин таркадатан бирлик система тўзўлди. Онын шылтузында производственный коллективтердин иштеги эрчими тыгыды, социалистический мўрўй элбеди, иштин арбыны бийиктеди.

Темдектезе, кирпич эдер заводтын коллективи герой-город Москвага учурлай мергендў иштин вахтазына турала, городтын стройкаларына планга ўзеери кўп мун кирпич берди. Бўс согор фабрикада мергендў иштин вахтазынын баштапкы ла айында И. Барышевтин бригадазында норманы бўдўрип турганы 110 проценттен 121,7 процентке бийиктеди, Н. Анисимовтын бригадазында 101,8 проценттен 114,1 процентке јетире бийиктеди.

Социалистический мўрўйдин элбеде тўзўгўни ажыра ишкўчиле јаткандарды государственный пландарды ла молјуларды бўдўрерине кўдўреринде городто јаан једимдерге једип алганыла коштой, кезик коллективтерде партийный, профсоюзный ла комсомольский организациялар бу јаан учурлу ишти чокум башкарбай турганын база темдектеер керек.

Социалистический мўрўй «Алтайсельстройдо» механизировать эдер управлениеде, типографияда, «Алтайский» агашпунктта, ўскў дў организацияларда једикпестў тўзўлгўн. Олордо мўрўй деген сўс јангыс ла молјулар аларда ла кварталдын учында угулат. Мўрўйдин итогторын улам сайын кўрбўйдилер, стенгазеттер јаан байрамдарга чыгат, кўргўзўлў доского иштин итогторы каа-јаа бичилет, «Алтайский» агашпунктта кўргўзўлў досконы јараштыра јазайла, илип салган, ол бўдўн-јарым јыл куру туруп јат, ого кем де, нени де бичибеген.

Социалистический мөрөйди тözөйтөн лө башкаратан чокум иште кезик предприятиелердин ле учреждениелердин башкараачылары ла специалисттери турушпай јадылар. Олордын кезиги мөрөйлөжип тургандарга керектү материально-технический болуш јетирбей турулар. Башкараачы кижии јаңыс ла план бүдүрерин кичеер учурлу деп сананып, олор улустын ижин тözөп башкаратан, олорды үредип тазыктыратан учурын ундып јадылар.

«Менин ижим — хозяйствоны, производствоны башкарачы, мөрөйди ле јартамал ишти өткүрери — партийный, профсоюзный ла өскө дө общественный организациялардын кереги» дешкен директорлор, начальниктер ле специалисттер база каа-јаа учурап јат. Коммунистический партияда хозяйственный иш, улусла өткүретен тözөмөл лө јартамал иш бирлик ле бой-бойыла үзүлбес колбулу болгонын олор ундып јадылар. Бу иштер бирлик болорын башкараачы ишчилер јеткилдеер учурлу. Шак бу ленинский ээжини ундып турган јерде мөрөй уян тözөлгөн, партийный организациялар дезе, андый башкараачы хозяйственниктердин алдына кату некелте этпей, олорды бойынын јерине тургуспай јадылар.

Эмди партийный, профсоюзный ла комсомольский организациялар јиит ишчилерди үредип, тазыктыларына, норманы бүдүрбей тургандарды шефствого аларына, наставничествого јаан ајару эдер керек. Бу иште производстводо ишти кезем јарандыратан, көп капитальный чыгым јокко продукция эдип чыгарарын көптөдөтөн аргалар бар.

Је кезик предприятиелерде шефский ле наставнический иш шефтердин ле наставниктердин советтерин тözөйлө, јашөскүримди профессияга үредип баштаганыла божоп калат. Күнүн сайын цехте өткүретен таскамал иш чек ундылган. Кезик предприятиелерде шеф-наставниктер бойларынын өткүрип турган ижи керегинде отчет

этпейдилер, оларды материалый жылбиркедери жар-ты жок.

Эмди бешжылдыктын төртинчи жылы божоды, калганчы, бежинчи жылы башталды. КПСС-тин Төс Комитединин 1974 жылда декабрь айдагы Пленумы өткөн төрт жылдын итогторын шүүжеле, 1975 жылга жаңы жаан задачалар тургусты. Пленумнын жөптөрүн ле Пленумда КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызы нөкөр Л. И. Брежневтин айткан куучынында тогузынчы бешжылдыктын калганчы жылынын, бастыра бешжылдыктын пландарын бүдүрери ле ажыра бүдүрери, КПСС-тин XXV съездине практический белетенип баштаары жанынан партийный организацияларын, коммунисттердин, бастыра советский албатынын алдына элбек, же бүдүрип чыдагадый программа берилген.

Партийный, профсоюзный ла комсомольский организациялар, хозяйственный башкараачылар, агитаторлор ло пропагандисттер массово-политический ле төзөмөл иште жуулган ченемелди творческий тузаланып, декабрьский (1974 ж.) Пленум тургускан программаны бүдүрерине иштеп турган коллективтерди, бастыра ишкүчиле жаткандарды көдүрер учурлу.

Н. КЛОПОВ.

Лекторлорго ло пропагандисттерге болушту

НЕОКОЛОНИАЛИЗМНИНГ СОЦИАЛЬНЫЙ УЧУРЫ

Башка-башка общественный стройлу государстволор амыр-энчү коштой турары калганчы он жылдын туркунына ээжилене бергенин телекейде ончо ак-чек санаалу улустар сүрекей жарадып туру. Политический айалга мынайда кубулганында элден ле озо Советский Союз амыр-энчү политиказын, партиянын XXIV съезди жараткан амыр-энчү Программаны жана баспастан бүдүрип турганы жаан учурлу.

Je телекейде колбулар жакшы жаны жаар кубулган да болзо, бистин идеологический өштүлерис учына жетире жендиртпегендери жарт. Идеологический тартыжунын бир бөлүгинде жендиртеле, озор өскө жерлерде тартыжуны там тыгыдып, пропаганданын жүзүн-базын эп-сүмелерин тыгыда тузаланып турулар. Бу керектин аайын жартап, КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызы Л. И. Брежнев 1974 j. март айда Алма-Атада торжественный жуунда мынайда айткан: «Реакция кайда ла болзо, мөр болгодый бастыра учуралдарда биске табару баштаарга күүренет, айалганы жымжадарын токтодо тударга, бүдүрер өйи жууктап келген сурактардын аайына чыгарын уурладарга албадангылайт, бу амадуларына жедерге болуп бистин политиканы жабарлап, керектердин аайын өнөтийин куурмактап көргүзип, антисоветизмди жайып турган буржуазный печатьтын, радионын, телевидениенин көп органдарын тузаланып жат».

Телекейде ийде-күчтердин аайы социализмге ле демократияга тузалу болуп кубуларына империализмнин колониальный системазы онон ары жайрадылганы ла онын шылтузында кемнен де камааны жок бир канча жагы государстволор төзөлгөни жарамыкту болгон. Je бу

государстволордо жаңы жүрүм империализмле, ичбойындагы реакцияла калапту тартыжуда тззалип жат. Империализм жаңы ороондорго келер ойдоги озумнинг чын жолын талдап аларына буудак эдип, оларды капиталистический жолло ууландырып, жеңил сырье алатан жер эдип аларга амадагылайт. Бу амадузына жедерге болуп, империалисттер кандый ла эп-аргаларды тузалангылайт: жаңы тззолгон государстволорды экономический жанынан кыстап, жербойындагы реакционерлерди жомоп, ол ороондордын ичинде туймеендер баштагылайт, кезик учуралдарда жуу-жепселдү табару да эткилейт. Антикоммунисттердин мындый политиказы неоколониализм деп ада-лып жат.

Империалисттер бу политикада идеологический гартыжуны тыгыда тузаланып турулар. Олардын пропагандазы капитализм социализмнен артык деп коргузерге, социализмнинг ле национально-жайымдалар движениенин бирлигин жүзүн-жүүр эп-аргаларла жоголторго албаданат. Неоколониализмнинг коручылары империалисттердин политиказын мактап, олар озуми жабыс албатыларды цивилизацияга жууктадат, культуразын кодурерине болушкылап жат деп айдыжат. Олардын айдыжыла болзо, Африканын ла Азиянын ороондоруна кемнен де камааны жок болорын метрополиялар бойлоры күүнзеп бергилеп жат. Же мындый куучындар кок-тогун болгонын, бу албатылар жайымга калапту тартыжунын шылтузында жеткенин косту улус ончозы коруп жат.

Империалисттер идеологический диверсиялар откүрип, империализмге удурлашкан ийде-кучтердин бирлигин уйдадарга амадагылайт. Олар жаңы озуп келген ороондордо национально-жайымдалары учун тартыжуны башкарып турган партияларды коммунисттерле ооркоштирерге албадангылайт. Олар бу ороондордо бай улустарга сыйлар берип, карындап, ороонды башкарып турган жачга удурлажа тартышсын деп кокидип турулар. Импери-

листтер бойлорынын амадуларына једерге болуп, башка-башка укту албатыларды бой-бойлорына тукурып, өш-төштирип, кезикте јуулаштырып тургулайт, анайып ололды! Јаңы јүрүм учун тартыжудан ырадарга амадагылайт.

Империалисттер Советский Союзтын, бистин Коммунистический партиянын исторический ченемелин өскө ороондордо, анчадала јаңы өзүп јаткан ороондордо тузаланарга чек јарабас деп, научный коммунизмнин сондоп калган ороондор капиталистический эмес јолло өзөр-аргалу деген шүүлтези эскирип калган, ол шүүлте Африканын, Азиянын ла Латинский Американын эмдиги ороондорына чек келишпес болуп калган деп айдыжып турулар. Је онызы төгүн — марксизм-ленинизмнин теориязы бастыра социально-экономический айалгаларды ајаруга алып јат, онын учун ол кандый ла, ол тоодо колониальный да ороондорго келижип туру.

Монгольский Албаты Республика, Вьетнамнын Демократический Республиказы капиталистический өзүмнин јолынан кыйып, көндүрө социализмди төзөөрине көчүп алгандары, Кубада социалистический революция јенгени, Азияда ла Африкада бир кезек ороондор капиталистический эмес јолго туруп алганы марксизм-ленинизмнин идеяларынын јаан јенүзин керелейт.

Је буржуазный идеологтор телекейлик революционный ийде-күчтерди ујаададар, Советский Союзты ла онын тыш јанындагы политиказын јабарлап јамандаар амадузын таштабай јат. Олор Советский Союз өскө ороондорло колбуларда озогы каан туштагы Россиянын политиказын өткүрип јат деп айдыжат. Анайда ок олор өскө дө социалистический ороондорды јабарлап турулар. Онойып буржуазный ученылар јаңы төзөлгөн государство-лордын албатылары социалистический ороондорго бүтпей, олорло јууктажарынан јалтанарын, буржуазный ороондорго јайыларын јеткилдеерге албадангылайт.

Је буржуазный идеологтордын куурмак-төгүнин жүрүм туй согуп јат. СССР ле өскө социалистический ороондор Азиянын, Африканын ла Латинский Американын јангы государстволорына экономиказын ла культуразын өскүреринде, кадрлар белетееринде јаан болуш јетирип турулар. Советский Союзтын болужыла бу ороондордо албатыхозяйственный, социальный ла культурный учурлу 370 объект тудулган, 420 объект тудулып јат.

Албатылар мындый болушты көрүп, социалистический системанын государстволорын, анчадала Советский Союзты там ла тыгыда тооп, ологго бүдүп турулар. Мындый бүдүмјини ле тоомјыны ујададарга, империалисттер «бай ла јокту нациялар», «Түндүк ле Түштүк», «Јааннан јаан державалар» деп теорияларды тыгыда таркаткылайт. Олог тартыжу класстар ортодо эмес, ақ чырайлу ла өскө өндү чырайлу албатылар ортодо, индустриальный өзүмдү ле сондоп калган ороондор ортодо өдүп јат деп айдып, социализмди ле капиталистический ороондордын ишмекчи клазын сондогон албатылардын өштүзи деп көргүзерге умзангылайт. НеокOLONиализмнин коручылары «Јааннан јаан» эки ороон («сверхдержавалар») — СССР ле США — арткан өскө государстволорды бийлеп аларга турулар деп айдыжат. Бу төгүнди буржуазный идеологтор анчадала Л. И. Брежнев США-га барып жүрген тушта јайган.

Пекиннин башкараачылары мындый кей-төгүнди јөмөп, Советский Союзтын ла США-нын ортозында тургузылган јөптөжүлер өскө албатыларга каршулу деп көргүзерге албаданып турулар.

Је империалисттер ле ологдын колтукчылары канайдада албаданза, олог СССР-дин ле өскө дө социалистический ороондордын тоомјызын ујададып болбос. Советский Союзка, социалистический системанын өскө дө ороондорына албатылардын бүдүмјизи там тыгыыр.

Н. МОДОРОВ.

ЈААН УЧУРЛУ АЛТАМДАР

Өткөн жыл историяга телекейлик айалганы жымжадарында јаан учурлу жыл болуп кирер. Ол жылда болгон керектер айалганы жымжадары кандый бир учуралдан улам болгон эмес, телекейде төзөлип турган жаңы айалгадан улам, социализмнин ле капитализмнин ийде-күчтеринин аайы кубулганынан улам кыйалта жок бологон учурлузын көргүскөн.

Јүзүн-башка шылтактардан улам былтыр эн жаан деген капиталистический ороондордын — США-нын, ФРГ-нин ле Франциянын башкарулары солынган. Онон улам айалга жымжаары кезек те өйгө болзо кыйалта жок токтоор деп, буржуазный печать көп бичиген.

Је Советский Союзтын Коммунистический партиязы амыр-энчү политиказын јаана баспастан өткүрип турган шылтузында айалганы жымжадары жаанынан иштер токтобогон. Октябрь айда Москвага ФРГ-нин жаңы канцлери Г. Шмидт келип жүрген, ноябрьда Владивостоктын жаанында Л. И. Брежнев США-нын жаңы президенти — Дж. Фордло тушташкан, декабрьда нөк. Брежнев Франциянын президенти В. Жискар д'Эстенле туштажу өткүргөн.

Бастыра бу туштажулар једимдү өткөн. Бу туштажулар калганчы жылдарда кожо тургускан документтерде ле јөптөжүлөрдө айдылган ээжилерди ле молјуларды Советский Союз, Франция, США, ФРГ бүдүрип тургандарын көргүсти, бу ороондор мынан да ары бу ээжилерди бүдүрөргө белен болгондоры јарталды.

Табару эдер стратегический јуу-јепселдерди астадар сурак аайынча 1975 жылда аңылу јөптөжү тургузар деп,

Л. И. Брежнев ле Дж. Форд эрмектежип алгандары телекейде амыр-энчүни тынгыдып, албатыларга јеткер јок јүрүм јеткилдеерине једер јаан алтам болуп јат. Мындай јөптөжү 1985 јылга јетире тургузылар, бу јөптөжү аайынча кажы ла јаны тен праволу болоры ла кажызынын ла јеткер јок болоры јеткилделер учурлу. СССР ле США мынын кийнинде, 1980—1981 јылдарда, стратегический јуу-јепселдерди онон ары астадары керегинде туштажу-куучындар өткүрери керектү деп көрүп јадылар.

Советский башкару СССР-ле колбуларын јарандыра-ры јанынан Дж. Фордтын өткүрип турган ижин јарадын јат. Је оныла коштой айалганы јымжадарына удурлашкан кылыктар Америкада эмдиге токтобой турганына ајару этпеске болбос. США-да јуу-јепселди көптөдө эдип чыгарары токтоордон болгой, там көндүгө берди. США-нын военный ишчилери јуу-јепселди астадарын јаратпай, Советский Союзта јаан ийде-күчтү јангы ракеталар табылган, онын учун США јуу-јепселдерди астадарына јөпсинбес учурлу деп айдыжат. Олор јаан ийде-күчтү јангы бомбардировщиктер эдип, јангы баллистический ракеталар ченеп јат.

КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызы ла США-нын президенти эки јанына экилезине тузалу садуну элбедери керегинде јөптөжү тургузар деп эрмектежип алгандар. Бу суракты США-нын конгреси шүўжеле, биске јарабас түзедүлөр эткен, јартап айтса, садуну элбедерге турган болзо, Советский башкару Советский Союзтан көчүп барарга турган улусты тудуу јогынан божодып турзын деп некелте эткилеген. Бис андый некелтеге јөпсинбезис. Кемди качан кайдаар божодотоны — онызы бистин ичбойыстын керегис, андый керектерге өскө ороондордын кирижер учуры јок.

Қалганчы туштажуларда Европада јеткер јок болорын јеткилдеерине јаан ајару эдилген. Темдектезе, Л. И.

Брежнев Франциянын президенти-ле туштажарда, текшиевропейский јууннын ижин удатпай божодорго, Европейский госу-дарстволордын башкараачылары јуулыжып, бу јуунда шүүжип турган сурактар аайынча јөптөшкөн документтерге кол саларына јарамыкту айалга бар деп темдектегендер. Анайдарда, јеткер јок болоры ла өмөлө-жип иштеери керегинде текшиевропейский јуун 1975 жыл-да једимдү божоор, онын шылтузында бистин континент-те политический айалга там јымжаар болгодый.

Текшиевропейский јуун башталар тушта оны канайда божодор, јөптөшкөн документтерге кем кол салар деген сурак турган. Күнбадыштагы госу-дарстволор бу јуунды тыш јанындагы керектерди башка-рар министрлер башта-ган, олар ок оны божодор учурлу дешкен. СССР ле өскө-дө социалистический ороондор андый шүүлтени јаратпа-гандар. Олар текшиевропейский јууннын ижин башкару-лардын башчылары божодор учурлу деп шүүлте эткен-дер. Францияда президент башкарунын башчызынан јаан учурлу, онын учун Франция бу шүүлтени јаратпа-ган. Анайдарда, јангы шүүлте эдилген: јуунды госу-дарстволордын башчылары божотсын. Је бу шүүлтени Анг-лия, Голландия, Швеция ла Дания јаратпагандар, ненин учун дезе бу госу-дарстволордын бажында корольдор ло королевалар туруп јат, је чын керекте олардын колында кандый да јан јок. Анайдарда, Советский Союз мынды шүүлте эткен: јууннын калганчы, үчинчи бөлүгин эн бийик кеминде өткүрер, кандый орооннон анда кем туру-жарын башкарулар бойлоры көрзин.

Јууннын экинчи бөлүгинде эм тургуза кезик сурак-тардын аайына чыккалак. Госу-дарстволор ортодо кол-булар кандый ээжилерге тайанып тургузылары керегин-де 10 сурактан јүк ле 6 сурактын аайына чыккан. Бой-бойлорына бүдүмјилу болоры керегинде сурак аайынча јаан тартыжу өдүп јат. Капиталистический госу-дарстволор мынды шүүлте эткен: социалистический госу-дарстволор

волордын јеринде военный маневралар өдөр эмезе черүлерди ары-бери көчүрер тушта капиталистический ороондордын чыгартылу улузы шинжү тургузар учурлу. Бис андый шинжү тургузарына јөпсинбезис.

Культурный колбуларды тыгыдар, информация алы-
жар, улусла солыжар суракты шүүжип турган үчинчи
комиссияда база јаан блааштар болуп јат. Күнбадыш го-
сударстволордын шүүлтези мындый: Советский башкару
Советский Союзка келерге турган ла Советский Союзтан
барарга турган улусты јайым божодып турар, буржуаз-
ный литератураны Советский Союзта элбеде таркадары-
на јөпсинер учурлу. Бис мындый шүүлтени чек јаратпай
јадыс. Бис культурный колбуларды элбедери учун, је бис
государстволордын ичбойынын сурактарына кем де ки-
ришпес учурлу деген ээжиле башкарынып, бистин бой-
ыстын ичјанындагы сурактарыска өскө ороондорго кири-
жер арга бербезис.

Нөк. Брежнев США-нын президенти Фордс, Фран-
циянын президенти Жискара д'Эстенле туштажар тушта
Јуук Күнчыгыш керегинде суракты база шүүшкендер.
Анда айалга эмди де јаан јеткерлү. Израиль арабтардын
јерлерин эмдиге олјологончс, Палестинанын 3 миллион-
го шыдар албатызы эмдиге јери-јурты јок, өскө ороон-
дордын јерлеринде шыралап јат.

Јуук Күнчыгыш аайынча былтыр Женевада баштала-
ла, токтоп калган конференцияны түрген катап јуур керек
деген шүүлте бу туштажуларда јарадылган.

КПСС-тин Төс Комитединин Политбюрозы, СССР-
дин Верховный Совединин Президиумы телекейлик ай-
алганы ондолторы јанынан Советский башкарунын эт-
кен јангы алтамдарын јараткан. СССР-дин амыр-энчү
сүүген политиказы советский албатыны бешјылдыкты
будүрерине, коммунистический обществоны төзөөринде
јангы јенүлерге једерине көдүрет.

С. НИКОЛАЕВ.

ЈАНҢЫ КИЖИНИ ҮРЕДИП ТАЗЫКТЫРАРЫ — КОММУНИЗМДИ БҮДҮРЕР ТӨС ЗАДАЧАЛАРДЫҢ БИРҮЗИ

Бу теманы үренерине программада 4 час, эмезе 2 занятие берилген.

Баштапкы занятиде пропагандистке мындый сурактарды јартаарга јараар:

1. Марксизм-ленинизм јангы кижини үредип тазыктырары керегинде.

2. Советский јадын-јүрүм ле јашөскүримди коммунистический үредип тазыктырарынын задачалары.

3. Јашөскүримди коммунистический күүн-санаалу эдип тазыктырарында комсомолдын учуры.

Экинчи занятиде мындый сурактарды јартаар:

1. Јашөскүримди үредип тазыктыратан эп-аргалар.

2. Јиит кижини үредип тазыктырарында коллективтин учуры.

Баштапкы үредүде пропагандист КПСС-тин Программасында коммунистический строителъствонын эмдиги өйдөги задачалары керегинде айдылганын јартаар. Программада бой-бойына колбулу үч задача айдылган: коммунизмнин материально-технический базасын төзөөри; социалистический производственный колбулардан коммунистический производственный колбуларга көчөөри; коммунизмди бүдүретен јангы кижини үредип тазыктырары. Бу сурак аайынча пропагандист коммунистический обществонын кижизин үредип тазыктырбаганча јангы јүрүмдү обществонын кижизин үредип тазыктырбаганча јангы јүрүмдү обществоны төзөп болбозын јартап айдып берер учурлу.

Коммунизм тужындагы кижинин социальный кебери — ончо јанынан тен өскөн кижиде. Ол амадуга једип

аларына бистин коммунистический партиянын бастыра эрчими ууланган. Ол јанынан куучындап, пропагандист КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызы нөкөр Л. И. Брежнев партиянын XXIV съездине Төс Комитеттин отчетный докладында мынайда куучындаганын айдарга јараар: «Кижинин бойын ончо јанынан өскүрбегенче, коммунизмди бүдүретен улу керекти ичкери көндүктирер арга јок. Бийик кемине јетире өскөн культура, үредү, общественный сознание јокко, улустын санаазы белетелбегенче, анайда ок келишкедий материально-технический базазы јокко коммунизм болор аргазы јок».

Јаңы кижини, анчадала јашөскүримди үредип тазыктыратан сурак коммунистический партиянын төс ајарузында, Шак онын учун Советский Союзтын Коммунистический партиязы» јашөскүримди марксизмге-ленинизмге күүн-тапту эдип үредип, духовный байлык, моральный ару-чек, физический бек чыдалду улус эдип өскүрер» задачаны бойынын алдына тургусты. (КПСС-тин Программазы. Политиздат, 1969 ј. 121 стр.)

Коммунистический күүн-тапту эдип үредип тазыктырары керегинде сурактын текши учурын јартап тура, пропагандист јашөскүримди тазыктырары јанынан эмди бар системаны көргүскени тузалу болор. Бу суракты үрernerде, јиит кижини үредип чыдадарында оны айландыра курчаган айалга јаан учурлузын темдектеер керек. Јадын-јүрүмнин аайы јаңы кижинин өзөрине јаан камаанын јетирер.

Јартап айтса, јиит кижини үредип чыдадарга ого камаанын јетирип турган көп керектерди ајаруга алар керек. Коммунистический обществонын јаңы кижизин үредип тазыктырарга советский улустын арга-чыдалын ла творческий эрчимин ончо јанынан тен өскүрерине јарамыкту айалгалар јеткилдеер керек деп партиянын XXIV съездине КПСС-тин Төс Комитединин отчетный докладында айдылган.

Оныла колбой пропагандист В. И. Лениннин сөстөрүн эске алынганы жакшы болор. Ол керегинде улу башчы комсомолдын III съездинде мынайда айткан: «Коммунистический жашоо-куримди ого жүзүн-жүүр жалакай-тату куучындар айдып, нравственность керегинде ээжилерди жартап тазыктырар эмес, коммунистический нравственностьтын төзөлгөзи коммунизмди тыгыдары ла учына жетире бүдүрери учун тартыжу болуп жат». (В. И. Ленин, Соч., толо жуунт. 41 т., 314 стр.).

Анайдарда, кижини ончо жанынан тен өзүп чыдаарына бистин социалистический обществонын социальный айгалары бойы жарамыкту болуп жат.

Баштапкы занятиенин учында пропагандист жинт кижини үредип тазыктырарында комсомолдын учуры керегинде айдар. Комсомол — жинт улус чыдап өзүп, бистин обществонын социальный жанынан жеткил өзүмдү члени боло берген өйинде кирген организация. Комсомолдо тужында жинт кижини үредү алат, иштеп баштайт, общественно-политический иште туружарын баштайт.

Мында пропагандист жербойындагы жүрүмди, бойынын журтынын, колхозынын, совхозынын материалдарын, жашоо-куримди үредип тазыктырып турган ченемелди элбеде тузаланар аргалу.

Комсомольский организациялардын ижинде жашоо-куримди нравственный жанынан тазыктырары жаан учурлу. Ол жанынан нөкөр Л. И. Брежнев ВЛКСМ-нин XVII съездинде мынайда айткан: «Жашоо-куримди коммунистический моральдын ээжилерине үредип тазыктырары керегинде Лениннин жакаруларын бүдүрери эмдиги өйдө анчадала жаан учурлу. Бис башкарынып турган мораль — коммунизмнин амадуларына учы-кыйузы жок берингени ле бийик гражданственность, бойынын социалистический Төрөлин сүүгени, бастыра ороондордын ишкүчиле жаткандарыла карындаштык бирлик күүндү болгоны, коллективизм, оныла коштой общественный молжуларды бу-

затаныла күүн-кайрал жок тартыжары» («Комсомольская правда», 1974 ж., 24 апрель).

Пропагандист экинчи занятиде коммунистический воспитаниенин жолдорун ла эп-аргаларын жартап жат. Ол жанынан үредү жаан учурлузын темдектеер керек. Же үредүнин учуры жагыс ла көп билгирлер аларында эмес, мында жиит кижини научный көрүм-шүүлтелү болуп алганы жаан учурлу. Жагы кижини творческий тапкыр шүүлтелү, баштанкай болуп өзөри керектү.

Жагы кижини үредип тазыктыларында литература ла искусство, элбек пропаганданын средстволоры (газет-журналдар, радио, телевидение) жаан учурлу. Олорды тыгыдарына партия жаантайын жаан аяру эдип жат.

Бу үредүнин учунда пропагандист жиит кижини үредип тазыктыларында коллективтин учурын көргүзөр. Шак бу сурак практический ишле, бүгүнгү жүрүмле анча-дала жуук колбулу. Шак ла бу суракта блааш-тартыш көдүрер, слушательдер бойлорынын шүүлтелерин чыгара айдар аргалу. Пропагандист үренип турган суракты коллективтин жүрүмиле колбой көрүп, мындай сурактар тургузар аргалу: «Жиит кижини үредип тазыктыларында коллективтин учуры кандый? Коллектив неге үредер аргалу? Чындык нөкөрлик ле нак болорын слер канайда ондоп туругар?»

«Ишкүчиле жаткандардын жагы, социалистический кылык-жагы, нажылык ла бой-бойлорына болужар колбулар иштеп турган коллективте төзөлип жат» деп, КПСС-тин XXIV съездинде айдылган.

Үредүнин учунда пропагандист жиит кижини үредип тазыктылары уур ла күч задача болуп жат деп түп-шүүлте эдер учурлу. Кижини бистин бастыра жүрүмис үредип тазыктырып жат. Кижини өзүп чыдаарында төс учур Коммунистический партиянын чокум ууламжылу идейно-таскамал ижине келижип турганын агылу темдектеер керек.

А. СЕВЕЛОВ.

ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ШКОЛДО КӨРГҮЗҮЛҮ ПОСОБИЕЛЕРДИ ТУЗАЛАНАРЫ

Кадрлардын' экономический үредүзин јарандыраарында көргүзүлү ле пропаганданын' технический аргалары там ла элбеде тuzаланылар боло берди. Олордын' болу-жыла пропагандист угаачыларла кожо аудиториядан чыгып, ксндүрс заводторго, стройкаларга, јаландарга јүрс бергендий, сагышта бир ороонон база өскөзине көчүп баргандый билдирет. Шак анайда наукада ла техникада табылган јап-јангы једимдерле таныжар, производстводо озочыл ченемелди билип алар, иштеги улустын' эрмек-куучынын, шүүлтелерин угар арга табылат. Көргүзүлү агитацияны ла технический јазалдарды тuzаланганы үредүге берилген өйди чеберлеп алар, пропагандисттин' куучынынын' өдүнгизин тыгыдар, онын' түп-шүүлтезин јилбүлү ле солун эдер, онын' шылтузында угаачылар материалды јакшы билип алар арга берет.

Калганчы јылдарда практикада проекционный' аппаратура (фильмоскоптор, диапроекторлор, эпидиаскоптор, кинопроекторлор) ла кижинин' куучынын' бичип алар аппаратура (электропроигрывательдер, радиолалар, магнитофондор) элбеде тuzаланылат.

Је мында керектин' база бир јанын темдектеер керек. Кандый да јангы техника тегин ле бойы јаан туза берип болбос. Кажы ла үредү тuzалу өдөри эн ле озо пропагандисттин' бойынан, онын' идейнозынан, предметти канча кире терен билеринен, материалды јилбүлү айдып, көргүзип билер узунан, угаачыларды јилбиркедип билеринен камаанду. Технический јазалдар ла көргүзүлү пособиелер дезе пропагандистке бойынын' куучынын' солун ла јилбүлү өткүрерге јөмөлтө болот. Пропагандист үредүге коомой белетенген, материалды ујан билер, оны угаачыларга јартаарын билбес болзо, кандый да көргүзүлү пособие, техника оны аргадап болбос.

Эмди көргүзүлү пособиелердин бүдүм-кеберлерин көрсөли. Пропагандист мындый көргүзүлү пособиелер тузаланар аргалу: көргүзүлү-демонстрационный (плакаттар, схемалар, таблицалар, макеттер ле модельдер, фото-планшеттер), аудиовузальный пособиелер (кинофильмдер, диапозитивтер, диафильмдер, магнитный ленталар).

Көргүзүлү-демонстрационный пособиелерге анайда ок статистический, хронологический таблицалар, картограммалар, жүзүн-башка диаграммалар, схемалар, технический чертежтор кирип јат.

Статистический тоолор материалды түңейлештирип тузаланар арга берет. Онын учун андый таблицаны тузаланар тушта угаачыларга материалды таныш, чокум тоолор ажыра түңейлештирерин кичеер керек. Темдектезе, пропагандист КПСС-тин өткүрип турган экономический политиказынын улу јаан учурын јартаар тушта ороондо 1975 јылга јетире кайылтып алар болоттын кеми 142—150 млн. тоннага једер деп айдар учурлу. Мынызы көп пө, ас па? Бу тооны канайда чокумдап, ондоп алар? Оны мындый түңдештирү ажыра көргүзерге јараар. Мынча кирези болоттон калыны 0,5 метр, јалбагы 1 метр брус эделе, оны бүктөйлө, јерди эбире тутса, ол бистин планетаны экваторло бүткүлинче курчап өткөдий. Мындый түңдештирү угаачылардын санаазына јенил эбелер, оны таблицадап да көргүзер аргалу.

Ўредүде көргүзүлү пособиелердин учуры кандый? Эң ле озо ол кандый ла керекти, једимди, ишти толо ло чокум көргүзер арга берет. Тегин ле сөслө, эрмекле материалды јартагажын, ол андый тузалу болбос. Экинчизинде, андый пособиелер үренип турган материалды угаачылар терен ле узак ойгө ундылбас эдип билип аларына тузалу. Јүс катап укканча, бир катап көргөни чик-јок тузалу болор. Албатынын өдүп келген ченемели эбире не ле немени билип аларында көргүзүлү пособиенин учурын анайда чокумдап јат.

Пропагандист кажы ла үредүни диаграммаларла, схемаларла, репродукцияларла, фотографияларла ла көргүзүлү өскө дө пособиелерле жөмөйтөн ончо аргаларды тузаланар учурлу. Көргүзүлү пособиелерди тузаланатан текши методика жок. Олорды талдап алары, тоозы, олорды тузаланары көп лө учуралда угаачылардын белетүзинен, жажынанг камаанду. Үредү өткүрер тушта угаачылардын некелтелерин, олордын аңылу башказын улай ла ајаруга аларга келижет. Јаш улус пособиелерди улай-телей көптөн көргүссин деп некейт, материалдарды үреринде эрчимдү туружат. Јажы јаанай берген угаачылар дезе, карын, табылу өдүп турган, оны айландыра шүүп көргөдий, көстин чогы үрелбегедий демонстрациялар, көргүзүлү пособиелер көрөргө күүнзегилейт.

Көргүзүлү пособиелердин тоозы тургузылган темадан камаанду. Көргүзүлү пособиелерди тузаланарын мынайда өткүрер шүүлте эдерге јараар:

1) Көргүзүлү пособиени јангыс ла көргүзер эмес, оны јартаар, комментировать эдер. Олорды лекцияларда чала-була тузаланарга, указкала ананг-мынанг калай уулап көргүзерге јарабас.

2) Пособиени лекциянын тексти аайынча келиштире, улай-телей көргүзер, эн ле учурлу дегенин лекциянын учы јаар тузаланар керек.

3) Лекцияларда көргүзилип турган таблицалар, схемалар ла өскөзи де ончо угаачыларга јарт көрүнип, јакшы јарыдып койгон болор учурлу.

Көргүзүлү агитацияда тузаланатаны јанжыгып калган јазалдарла коштой јылдын ла јап-јангы технический јазалдарды практический иште тузаланары там ла элбеп туру. Олордын эн ле тузалузы, байла, үредүлү кино болор. «Бу кайкамчылу јарыткышты — киноны канча ла кирези көптөн тузаланар керек» — деп, Н. К. Крупская айдып туратан.

Пропагандистский иште фильмдерди тузаланганы

угаачылардын үренип турган суракка јилбүзин тындып, лекциянын материалын терең ле јенил билип аларына, урокты практический јадын-јүрүмле колбоп билерине тазыктырып јат.

Үредүде көргүзип турган фильм јаан тузалу болзын деп эн ле озо ол фильм кандый өйдө көргүзилерин, онын учуры кандый болорын чокумдап, белетеп алар керек.

Диафильмдердин учурын ла тузазын анчадала аңылап темдектеер керек. Олорды көргүзерге көп лө учуралдарды чүм-чам јок портативный аппаратураны тузаланып јадылар. Диафильмдерди экранда канча ла кирези керек болгожын көргүзип турар аргалу. Диафильмдерди почта ажыра «Посылторгторго» тургузылган прејскурантла јакыдарга јараар.

Магнитофон пропаганданын өскө технический эп-аргаларыла коштой пропагандистке бойынын куучынын јилбүлү де, солун да материалдарла јеткилдеер арга берет. Қосмосты бактыраачы геройлордын, производствоны јанғыртаачылардын ла озочылдардын куучындарынан бичиткен үзүктер, информационный јетирүлер үредүни јилбүлү ле солун эдип өткүрерине јөмөлтө болор. Пропагандисттер радиоприемниктерди ле телевизорлорды база элбеде тузалангылайт.

Бу статьянын учында пропагандисттер демонстрационный техниканы, көргүзүлү пособиени тузаланарына чылазыны јоктон үренип-тасказын деген шүүлте айдар күүним бар. Ол иштин учы-түбиндеги тузазы јаан болор. «Кандый ла немени көргүзип үреткени тегин куучындаганынан чик јок артык салтарын јетирер» — деп, бу јанынан јакшынак оратор ло пропагандист А. В. Луначарский айдып туратан.

В. ВЕРЕВКИН.

БАЖАЛЫКТАР

Улу јенүнинг байрамына белетенерин тыңыдар	1
Јиит үйеге — партийный ајару	7
Јаңы ээжи-јаңдарды тузаланар	14
Азырал јарандыраына озочыл технология	20
Јуунын јылдарында областьтын аймактары аайынча тоолор ло керектер	24
Кан-Оозы аймак	—
Шебалин аймак	26
Азыйдагы Эликманар аймак	28
Социалистический мөрөйди элбеде төзөөр	30
Неоколониализмнинг социальный учуры	36
Јаан учурлу алтамдар	40
Јаңы кижини үредип тазыктыраы коммунизмди бүдүрер төс- задачалардын бирүзи	44
Экономический школдо көргүзүлү пособиелерди тузаланары	48

БЛОКНОТ АГИТАТОРА

Редакционная коллегия

Подписано к печати 6/І 1975 г. Формат 70×108 1/32. Уч.-изд. л. 2,23.
Усл. п. л. 2,27, Заказ 4533. Тираж 1050. Цена 4 коп. АН 16103.

Горно-Алтайское отделение Алтайского книжного издательства,
г. Горно-Алтайск, ул. Горно-Алтайская, 36, Горно-Алтайская типо-
графия, пр. Коммунистический, 27.

4 акча